

# **AAN120033 / PROFESIONALIZACE SLUŽEB V NEZISKOVÉM SEKTORU**

**ANPR / Bakalářské studium**

**2014/2015**

**doc. PhDr. Pavol Frič, Ph.D.**

**1/1 LS; povinně volitelný předmět**

**Z + Zk / 4 kredity**

Cílem předmětu je prohloubit znalosti studentů o českém neziskovém sektoru z hlediska jeho servisních funkcí, a to jak navenek především v sociální oblasti, tak dovnitř neziskového sektoru. Studenti se seznámí se specifickými podmínkami a faktory profesionalizace neziskových organizací, s teoretickými přístupy, modely a systémem poskytování veřejných služeb u nás, s legislativním rámcem, podílem českých neziskových organizací na poskytování veřejných služeb, s profesionalizací dobrovolnictví. Pozornost kurzu je zaměřena na profesionalizaci poskytování služeb i na profesionalizaci struktury a řízení neziskových organizací, na strategie jejich udržitelnosti a příklady implementace klíčových prvků jejich profesionalizace, na etickou stránku procesů profesionalizace a zejména na dopady profesionalizace na jednotlivé „stakeholders“ (zainteresované subjekty) zaměstnance, dobrovolníky, dárce a řídicí pracovníky neziskových organizací.

## **Charakteristika obsahu předmětu:**

- 1. Profesionalizace neziskových organizací:** definice profesionalizace, příčiny a dopady zaměstnanosti, odvrácená tvář profesionalizace (demokratický deficit, byrokratizace, centralizace), hodnocení udržitelnosti CIVICUS

MARADA, Radim. Růstová dilemata občanského sektoru. In: MARADA, Radim (ed.). *Dilemata občanské společnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. Sociální studia, 1/2005. ISSN 1214-813X.

POSPÍŠILOVÁ, Tereza. Organizace dobrovolnictví. In: FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Hestia, 2010, s. 142–163. ISBN 978-80-903696-8-9.

ŠŤOVÍČKOVÁ JANTULOVÁ, Magdaléna. Analýza procesu profesionalizace v občanském sektoru očima jeho aktérů. *Sociální studia*, 1/2005, s. 131–146.

- 2. Management neziskových organizací:** teoretické přístupy, poslání a cíle organizace, personální strategie, komunikační strategie, manažerské styly, marketing, fundraising, řídicí struktura, projektové řízení, strategické řízení

HOLLAND, Thomas P. Management organizací občanské společnosti. In: Marek SKOVAJSA a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010, s. 225–247. ISBN 978-807-3676-810.

BERGEROVÁ, Marcela. Řízení neziskových organizací. Praha: Vyšší odborná škola sociálně právní, 2013. ISBN 978-80-87779-05-7. Dostupné on-line na: [http://www.vossp.cz/wp-content/uploads/2013/11/Rizeni\\_NNO.pdf](http://www.vossp.cz/wp-content/uploads/2013/11/Rizeni_NNO.pdf)

VÁCLAVKOVÁ, Lucie a kol. *Specifika řízení lidských zdrojů v malých a středních podnicích a neziskových organizacích: výzkumná zpráva z projektu IGA 18/05*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 80-245-1186-X. Dostupné on-line na: [http://www.neziskovky.cz/sdata/Vyzkumna\\_zprava\\_z\\_projektu\\_476.pdf](http://www.neziskovky.cz/sdata/Vyzkumna_zprava_z_projektu_476.pdf)

- 3. Neziskové organizace a poskytování sociálních služeb:** role neziskových organizací v procesu sociální politiky, cílové kategorie obyvatelstva jako individuální a skupinová klienti sociální politiky, legislativní zakotvení poskytování sociálních služeb – standardy poskytování služeb, sociální práce a sociální pracovníci

HAVRDOVÁ, Zuzana. *Kompetence v praxi sociální práce: metodická příručka pro učitele a supervizory v sociální práci*. Praha: Osmium, vydavatelství a nakladatelství, 1999. ISBN 80-902081-8-5.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.

NAVRÁTIL, Pavel. *Teorie a metody sociální práce*. Brno: Zeman, 2001. ISBN 80-903-0700-0.

ÚLEHLA, Ivan. *Umění pomáhat: učebnice metod sociální praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-86429-36-6.

Česká republika. Zákon č.108/2006 Sb. O sociálních službách.

- 4. Sociální ekonomika a sociální podnikání:** definice, sociální ekonomika jako globální trend, srovnání ČR se zahraničím, sociální podniky v ČR, sociální odpovědnost firem

DOHNALOVÁ, Marie. Sociální ekonomika. In: Marek SKOVAJSA a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010, s. 289–307. ISBN 978-807-3676-810.

- 5. Koncepce státní podpory neziskových organizací:** koncept veřejné prospěšnosti neziskových organizací, daňové asignace (zkušenosti s jejich uplatňováním), státní dotace, projektové a zásluhové financování neziskových organizací (dvojkolejnost financování)

DOHNALOVÁ, Marie. Financování organizované občanské společnosti. In: Marek SKOVAJSA a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010, s. 144–165. ISBN 978-807-3676-810.

FRIČ, Pavol a kol. *Deset let členství v EU: Přínosy a důsledky pro Českou republiku a její občany v oblasti občanské společnosti*. Praha: CESES, 2014.

- 6. Hybridizace neziskových organizací:** definice hybridní organizace, proces hybridizace ve světě a v ČR, GONGOs, BONGOs, hybridizace, nárůst hybridních organizací v sociální politice, druhy hybridizace

DEKKER, Paul. *Voluntary associations, volunteering and the ideals of civil society*. CIES (Research Center on Economics and Society), 2013. Dostupné on-line na:

[http://www.grupcies.com/boletin/images/stories/PDFBoletin/ArticuloI\\_Edic\\_59.pdf](http://www.grupcies.com/boletin/images/stories/PDFBoletin/ArticuloI_Edic_59.pdf)

SMITH, Steven Rathgeb a kol. *Hybrid Organizations and the Diversification of Policy Tools: The Governance Challenge*. Paper to be delivered at the biennial meeting of the Public Management Research Association conference, Tucson, Arizona, 26-27 October 2007.

- 7. Filantropie:** altruismus, charita, historie filantropie, motivace k dárcovství, individuální a firemní dárcovství, aktuální formy dárcovství, dárcovství za socialismu (proletářský altruismus) a v současnosti

FRIČ, Pavol a kol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Praha: NROS, 2001. ISBN 80-902-6337-2.

FRIČ, Pavol, Tereza POSPÍŠILOVÁ a kol. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.

SCHUYT, Theo N. M. Philanthropy in European welfare states: a challenging promise? *International Review of Administrative Sciences* 2010, 76: 774, s. 537–553.

- 8. Dobrovolnická služba:** koncept dobrovolnictví, historie a současnost, zákon o dobrovolnické službě, motivace k dobrovolnictví, společenská hodnota dobrovolnictví, formální a neformální dobrovolnictví, internetové, komunální dobrovolnictví, dobrovolnictví v poskytování welfare služeb

FRIČ, Pavol a kol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Praha: NROS, 2001. ISBN 80-902-6337-2.

FRIČ, Pavol, Tereza POSPÍŠILOVÁ a kol. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.

FRIČ, Pavol a Martin VÁVRA. *Tři tváře komunitního dobrovolnictví: neformální pomoc, organizovaná práce a virtuální aktivismus*. Praha: Agnes, 2012. ISBN 978-809-0369-696.

- 9. Nezisková komunita a servisní síť neziskového sektoru:** samoregulace v neziskovém sektoru, zájmová struktura neziskového sektoru, servisní síť neziskového sektoru, vytváření mezioborových koalic, střešní organizace, jejich typy, vznik, zdroje, členská základna a vývoj v ČR

FRIČ, Pavol. *Aktuální podoba a potenciály strategického vládnutí v občanském sektoru*. Praha: CESES, 2005.

POSPÍŠILOVÁ, Tereza. *Zastřešující organizace v neziskovém sektoru v České republice: situace, témata a návrhy na opatření*. Katedra studií občanské společnosti FHS UK, 2014.

- 10. Akontabilita a transparentnost neziskových organizací:** legislativní monitoring, akontabilita jako příčina profesionalizace, akontabilita a transparentnost českých neziskových organizací a jejich zneužitelnost

FRIČ, Pavol. *Akontabilita a transparentnost*. 2015.

MÜLLER, Karel B. Nevládní neziskové organizace – hrozba či požehnání. *Politologická revue*, 2007, roč. XIII, č. 2, s. 155–168. ISSN 1211-0353.

**11. Neziskové organizace a systém akontability:** koncept akontability, neziskové organizace v boji proti korupční boj, podpora protikorupčních strategií, spolupráce s institucemi veřejné správy a reprezentanty komerčního sektoru.

FRIČ, Pavol. Czech elites and citizens as part of a public accountability system. In: BALL, Amanda and OSBORNE, Stephen P. (eds) *Social Accounting and Public Management: Accountability for the Public Good*. New York: Routledge, 2011, pp. 79–89. ISBN 1136931732.

FRIČ, Pavol. *Akontabilita a transparentnost*. 2015.

**12. Neziskové organizace a komunitní rozvoj:** koncept komunity, neziskové organizace a podpora komunitního rozvoje, plánování sociálních služeb a neziskové organizace, řešení problémů komunity, neziskové organizace a společenský život na českém venkově.

FRIČ, Pavol a Martin VÁVRA. *Tři tváře komunitního dobrovolnictví: neformální pomoc, organizovaná práce a virtuální aktivismus*. Praha: Agnes, 2012. ISBN 978-809-0369-696.

**13. Profesionalizace a budoucnost neziskového sektoru:** trendy profesionalizace a vývoj jednotlivých parametrů neziskového sektoru, nové paradigma občanské participace

DEKKER, Paul. Voluntary associations, volunteering and the ideals of civil society. CIES (Research Center on Economics and Society), 2013. Dostupné on-line na: [http://www.grupcies.com/boletin/images/stories/PDFBoletin/ArticuloI\\_Edic\\_59.pdf](http://www.grupcies.com/boletin/images/stories/PDFBoletin/ArticuloI_Edic_59.pdf)

### Semináře

Semináře budou zaměřeny na diskusi konkrétních problémů spojených s profesionalizací neziskových organizací a služeb, které poskytují svým klientům.

### Povinná literatura:

BERGEROVÁ, Marcela. *Řízení neziskových organizací*. Praha: Vyšší odborná škola sociálně právní, 2013. ISBN 978-80-87779-05-7.

FRIČ, Pavol. *Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-864-3204-1.

FRIČ, Pavol, Tereza POSPÍŠILOVÁ a kol. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Hestia, 2010. ISBN 978-809-0369-689.

SKOVAJSA, Marek a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3676-810.

**Zápočet:**

K získání zápočtu musí studenti prezenčního i kombinovaného studia vypracovat písemnou práci na určené téma v rozsahu cca 10 normostran zaměřenou na analýzu některého z problémů rozvoje a profesionalizace neziskových organizací. Práci je třeba odevzdat (zaslat) vyučující v tištěné podobě na katedru a v elektronické podobě minimálně 10 dní před termínem zkoušky. U studentů prezenčního studia se navíc předpokládá aktivní účast na přednáškách a seminářích.

Písemná práce musí vyhovovat základním požadavkům stanovených katedrou pro vypracování písemných prací (viz Pokyny k vypracování bakalářské/diplomové práce). Titulní strana písemné práce má obsahovat název předmětu, název práce, jméno studenta, ročník, formu studia a datum vypracování práce. Práce musí mít stručný Úvod a Závěr, měla by být členěna do kapitol (s Obsahem). Práce musí obsahovat Soupis bibliografických citací (využité zdroje v textu) – minimálně sedm odborných zdrojů (odborných knižních pramenů, odborných článků).

Další nezbytnou podmínkou pro získání zápočtu je pro studenty prezenčního studia a studenty kombinovaného studia četba povinné literatury.

**Zkouška:**

Požadavky k ústní zkoušce z předmětu Profesionalizace služeb v neziskovém sektoru řízení jsou stručně charakterizovány obsahem předmětu (viz Charakteristika obsahu předmětu). Zkoušku lze vykonat po získání zápočtu (viz požadavky k zápočtu pro studenty prezenčního a kombinovaného studia).